

## ***Suvestinė redakcija nuo 2023-01-01***

*Įstatymas paskelbtas: Žin. 2011, Nr. [80-3897](#), i. k. 1111010ISTA0XI-1470*

**TAR pastaba.** *Fondas iki 2022 m. gruodžio 30 d. nustato disponavimo geros valios kompensacijos lėšomis tvarką. Įstatymo Nr. IX-1705 3 straipsnio 5–9 dalys taikomos fondui išmokėtų nepanaudotų kompensacijos lėšų investavimui po šio įstatymo įsigaliojimo dienos (2023-01-01).*

*Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas*

*Nr. [XIV-1705](#), 2022-12-20, paskelbta TAR 2022-12-29, i. k. 2022-27297*

*Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 pakeitimo įstatymas*

### ***Nauja redakcija nuo 2023-01-01:***

*Nr. [XIV-1705](#), 2022-12-20, paskelbta TAR 2022-12-29, i. k. 2022-27297*

## **LIETUVOS RESPUBLIKOS GEROS VALIOS KOMPENSACIJOS UŽ NETEISĖTAI NUSAVINTĄ LIETUVOS ŽYDŲ IR LIETUVOS ŽYDŲ RELIGINIŲ BENDRUOMENIŲ NEKILNOJAMĄJĮ TURTA ĮSTATYMAS**

2011 m. birželio 21 d. Nr. XI-1470  
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

pripažindamas didelį Lietuvos žydų bendruomenės indėlį į Lietuvos kultūrą ir visuomenės pažangą iki Antrojo pasaulinio karo, Lietuvos okupacijos ir Holokausto, kaip visokeriopo žydų egzistencijos naikinimo, pradžios;

atsižvelgdamas į tai, kad įvairiose Lietuvos vietovėse istoriškai gyvavusios žydų bendruomenės Holokausto metu buvo sunaikintos, dėl to, nesant teisių perėmėjų, jų turto restitucija vadovaujantis kitais galiojančiais Lietuvos Respublikos įstatymais nėra galima;

siekdamas atkurti istorinį teisingumą ir gera valia kompensuoti už totalitarinių režimų okupacijų laikotarpiu neteisėtai nusavintą Lietuvos žydų religinių bendruomenių, taip pat iki Antrojo pasaulinio karo ar šio karo metais Lietuvoje gyvenusių žydų tautybės asmenų nekilnojamąjį turtą;

norėdamas, kad kompensacija prisidėtų prie kultūrinio Lietuvos žydų bendruomenės palikimo Lietuvoje išsaugojimo ir jos dabartinių poreikių tenkinimo;

atsižvelgdamas į 46 pasaulio valstybių, tarp jų ir Lietuvos, atstovų 2009 metais priimtos Terezyno deklaracijos nuostatas,

p r i i m a š i įstatymą.

### **1 straipsnis. Įstatymo paskirtis**

1. Šis įstatymas nustato geros valios kompensacijos (toliau – kompensacija) dydį, mokėjimo terminus, tvarką ir naudojimo paskirtį.

2. Kompensacija pagal šį įstatymą mokama už totalitarinių režimų okupacijų laikotarpiu neteisėtai nusavintą:

1) išlikusį Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą, išskyrus žemę (toliau – Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamasis turtas);

2) iki Antrojo pasaulinio karo ar šio karo metais Lietuvoje gyvenusių žydų tautybės asmenų (toliau – Lietuvos žydai) nekilnojamąjį turtą, išskyrus žemę, į kurį jie ar jų įpėdiniai neturėjo teisinės galimybės atkurti nuosavybės teisių vadovaujantis Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo nustatyta tvarka (toliau – Lietuvos žydų nekilnojamasis turtas), taip pat bešeimininkį nekilnojamąjį turtą, perimtą valstybės nuosavybėn dėl Holokausto nelikus šio turto savininkų ar įpėdinių.

## **2 straipsnis. Kompensacijos dydis, mokėjimo terminai ir tvarka**

1. Mokėtinos kompensacijos dydis už neteisėtai nusavintą:

1) Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą – 37 071 362,37 euro;

2) Lietuvos žydų nekilnojamąjį turtą, taip pat bešeimininkį nekilnojamąjį turtą, perimtą valstybės nuosavybėn dėl Holokausto nelikus šio turto savininkų ar įpėdinių, – 37 000 000 eurų.

2. Kompensacija mokama iš valstybės biudžeto į Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirtą disponuoti šia kompensacija fondą (toliau – fondas). Fondas – pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, įsteigtas pagal šį įstatymą ir Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą. Pagrindiniai fondo veiklos tikslai – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo, religinę, taip pat mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros ir kitokią visuomenei naudingą veiklą, puoselėjant Lietuvoje gyvenančių ar Lietuvos Respublikos pilietybę turinčių žydų tautybės asmenų bendruomenę Lietuvoje.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyto fondo kolegialus valdymo organas turi atstovauti Lietuvos žydų bendruomenei, Lietuvos žydų religinei bendrijai, kitoms žydų religijai, sveikatos apsaugą, kultūrą ir švietimą Lietuvoje puoselėjančioms organizacijoms ir įstaigoms, jeigu jos pareiškia tokį norą.

4. Šio straipsnio 1 dalyje numatytos kompensacijos dydis yra galutinis, ateityje negali būti keičiamas ir pretenzijos dėl jo negali būti reiškiamos.

5. Fondas nustato disponavimo kompensacijos lėšomis tvarką ir ją viešai skelbia savo interneto svetainėje.

6. Jeigu kasmet iki birželio 1 dienos Viešųjų įstaigų įstatyme nustatyta tvarka Juridinių asmenų registrui nepateikiama ir viešai nepaskelbiama fondo veiklos ataskaita, audituotas metinių finansinių ataskaitų rinkinys kartu su auditoriaus išvada arba iš pateiktų dokumentų

nustatoma, kad fondas disponuoja jam perduotomis kompensacijos lėšomis arba valdo, naudoja jam perduotą nekilnojamąjį turtą ar disponuoja juo ne pagal šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatytą paskirtį arba kitaip pažeidžia šio įstatymo reikalavimus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę laikinai sustabdyti kompensacijos mokėjimą. Kompensacijos mokėjimas atnaujinamas, fondui panaikinus nustatytus trūkumus.

7. Už šio straipsnio 1 dalyje nurodytą turtą gali būti kompensuojama Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu perduodant valstybei nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą – pastatus ar jų dalis – šio straipsnio 2 dalyje nurodyto fondo nuosavybėn, kai jis priima sprendimą prašyti perduoti tą turtą konkrečiai paskirčiai, atitinkančiai šio įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje nurodytus tikslus. Tokiu atveju šio straipsnio 1 dalies 1 ar 2 punkte nurodytos kompensacijos dydis mažinamas perduodamo nuosavybės teise nekilnojamojo turto verte, apskaičiuota remiantis valstybės įmonės Registrų centro turimais masinio turto vertinimo duomenimis turto perdavimo dieną.

8. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta kompensacija, išskyrus šio straipsnio 9 dalyje numatytą sumą, pagal šį įstatymą pradedama mokėti nuo 2013 m. sausio 1 d. ir baigiama mokėti 2023 m. kovo 1 d. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta kompensacija pagal šį įstatymą pradedama mokėti nuo 2024 m. liepos 1 d. ir baigiama mokėti 2030 m. liepos 1 d. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta kompensacija mokama dalimis kasmet; mokėtina kompensacijos dalis tvirtinama Seimo tų metų valstybės biudžete atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir išmokama iki kiekvienų metų liepos 1 dienos.

9. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytai paskirčiai skiriama vienkartinė 868 860,06 euro suma. Ši suma yra šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytos kompensacijos dalis. Ji išmokama šio straipsnio 2 dalyje nurodytam fondui 2012 metais, ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo fondo paskyrimo.

10. Pagal šio straipsnio 7 dalį valstybei priklausantis nekilnojamasis turtas šio straipsnio 2 dalyje nurodytam fondui gali būti perduodamas nuo 2012 m. sausio 1 d.

### **3 straipsnis. Kompensacijos naudojimo paskirtis**

1. Pagal šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalį išmokėta kompensacija gali būti naudojama tik šiems tikslams:

1) Lietuvoje gyvenančių ar Lietuvos Respublikos pilietybę turinčių žydų tautybės asmenų religiniams, kultūros, sveikatos apsaugos, sporto, švietimo, mokslo ir kitiems Lietuvos žydų bendruomenės puoselėjimo Lietuvoje tikslams;

2) nuo totalitarinių režimų okupacijų laikotarpiu nukentėjusiems Lietuvos žydams remti. Šiam tikslui skiriama šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje nurodyta suma;

3) fondo nustatyta tvarka fondui pateiktiems Lietuvos žydų ar jų įpėdinių individualiems prašymams dėl kompensacijos už Lietuvos žydų nekilnojamąjį turtą išmokėjimo (toliau – prašymas) tenkinti. Šiam tikslui fondo sprendimu gali būti skiriama ne mažesnė kaip 5 000 000, tačiau ne didesnė kaip 10 000 000 eurų suma;

4) fondo administravimo išlaidoms, kurių metinė suma negali viršyti 10 procentų metinės kompensacijos dalies, tvirtinamos kiekvienų metų valstybės biudžete.

2. Lietuvos žydai ar jų įpėdiniai šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytus prašymus ir turimus juos pagrindžiančius dokumentus turi pateikti fondui iki 2023 m. gruodžio 31 d. Šie prašymai pateikiami, nagrinėjami ir sprendimai dėl jų priimami vadovaujantis fondo nustatyta disponavimo kompensacijos lėšomis tvarka. Fondas gautų prašymų pagrįstumo nagrinėjimo tikslais turi teisę iš valstybės ar savivaldybių institucijų gauti informaciją apie Lietuvos žydų nekilnojamąjį turtą. Fondas ne vėliau kaip iki 2024 m. gruodžio 31 d. įvertina gautų prašymų pagrįstumą ir nustato visiems Lietuvos žydams ar jų įpėdiniams vienodą skiriamos kompensacijos dydį.

3. Už vienam Lietuvos žydui priklausiusius visus neteisėtai nusavintus nekilnojamojo turto objektus fondas bendrai skiria vieną kompensacijos sumą, kuri nepriklauso nuo jam priklausiusio nekilnojamojo turto vertės. Konkreti skiriama suma nustatoma fondo sprendimu, įvertinus bendrą visų iki šio straipsnio 2 dalyje nurodytos datos gautų prašymų, kuriuos fondas pripažino pagrįstais, apimtį ir šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytai paskirčiai skiriamą kompensacijos sumą. Fondo paskirta kompensacijos suma ne vėliau kaip iki 2025 m. liepos 1 d. išmokama Lietuvos žydui ar jo įpėdiniams lygiomis dalimis.

4. Pagal šį įstatymą perduotas nekilnojamasis turtas turi būti naudojamas tik Lietuvoje gyvenančių ar Lietuvos Respublikos pilietybę turinčių žydų tautybės asmenų religiniams, kultūros, sveikatos apsaugos, sporto, švietimo, mokslo ir kitiems šių asmenų bendruomenės puoselėjimo Lietuvoje tikslams.

5. Fondui išmokėtos nepanaudotos kompensacijos lėšos gali būti investuojamos derinant investicijų riziką su šio straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo nuostatomis.

6. Fondui išmokėtos nepanaudotos kompensacijos lėšos gali būti investuotos į indėlius, kuriuos pareikalavus galima atsiimti, Lietuvos Respublikos kredito įstaigose arba kredito įstaigose, atitinkančiose Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytus europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus, arba į Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius.

7. Tais atvejais, kai fondui išmokėtos nepanaudotos kompensacijos lėšos investuojamos ne į šio straipsnio 6 dalyje numatytus investavimo objektus, į vieną

investavimo objektą gali būti investuojama ne daugiau kaip 20 procentų fondui išmokėtų nepanaudotų kompensacijos lėšų.

8. Fondui išmokėtos nepanaudotos kompensacijos lėšos negali būti investuojamos į fondo dalininkų, valdymo ir kolegialių organų narių, fonde pagal darbo sutartį dirbančių asmenų, paramos teikėjų ar su jais susijusių asmenų, kaip jie suprantami pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo 22 straipsnio 6 dalį, turtą.

9. Palūkanos už kompensacijos lėšas gali būti naudojamos reinvestavimui kitų fondo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka šio straipsnio 1 dalies 1, 3, 4 punktuose nustatytiems tikslams.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ

DALIA GRYBAUSKAITĖ

**Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-905](#), 2014-06-03, paskelbta TAR 2014-06-11, i. k. 2014-07400

Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1246](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-27, i. k. 2014-14872

Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 2 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2259](#), 2016-03-17, paskelbta TAR 2016-03-25, i. k. 2016-06345

Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 3 straipsnio pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1705](#), 2022-12-20, paskelbta TAR 2022-12-29, i. k. 2022-27297

Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 pakeitimo įstatymas